

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

BIS IN MENSE PRODIT

Pretium annuae subnotationis, *ante solvendum*, est: in Italia Libellarum 10; ubique extra Italiam Lib. 15; M. 12; Sch. 12; Doll. 3; Rubl. 6; Flor. 7%.

Inscriptiones et omne genus indicationes pretio acquissimo referuntur, quod est in extremis commentarii paginis Lib. 0.50 pro unoquoque centimetro quadrato.

Cuncta mittantur ad ARISTIDEM LEONORI equitem, commentarii VOX URBIS possessorem et administratorem
ROMA — Via Alessandrina, 87 — ROMA

Subnotatio fieri potest:

IN RUSSIA

Apud GRUBER ET WOLF

IN ANGLIA

Apud BURNS AND OATES

VARSARIAE POLONIAM
Przedmiescie, 15

LONDON W.
28, Orchard Street.

IN CIVITATIBUS FOEDERATIS

AMERICAE SEPTENTR.

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sedis, Apud et S. Rituam Congr. Typogr.
NEW YORK
52, Barclay Street.

CINCINNATI
436, Main Street.

IN GERMANIA

Apud FRIDERICUM PUSTET

S. Sedis Apud et S. Rituam Congr.
Typogr.

NATTSBOMAE in SACCARIA

IN CANADA

Apud LEONARDO GRUBER PATRONE

MONTREAL
1000, Rue Notre-Dame.

RERUM INDEX

DE BELLIS FUTURIS.
DE MEDICIS FEMINIS.
DE HYEMIS TEMPESTATE.
TERTULLIANA. De coronarum usu apud Christianos.
NIC. MACHIAVELLI SENTENTIAE. Latine reddidit
LEONIS PP. XIII DOMESTICA VITA.
DE ROLANDI EXITIO AD VALLEM RUBETI.
FABULAE SELECTAE FONTANII a IOANNE BAPT. GIRAUD LATINE REDDITAE.
EX AMERICIS. De mercatorum Americanorum indicibus.
IN PROSPECTU VITA PAT. BARCUM.
ANNALES.
PUBLICI PER ORBEM COETUS LEGIBUS FERENDIS.
LIBRORUM RECENSIO.
AENIGMATA.

In tertia operculi pagina:

VARIA: Novus de horis monens. - Caverna nova in Americis. - Salutationis verba diversas apud gentes. - Membra hominum venalia. - Ioci.
LIBRI RECENS DONO ACCEPTI.

P. Rossani.
G. P.
A. Cavalli.
I. Marra.
C. Deho.
Senior.
I. Antonelli.
Fr. Xav. Rense.
H. Doewald.
H. D. V. Pieralico.
Poplicola.
Scriba.
P. Angelini.
Fr. Palata.

P. d. V.

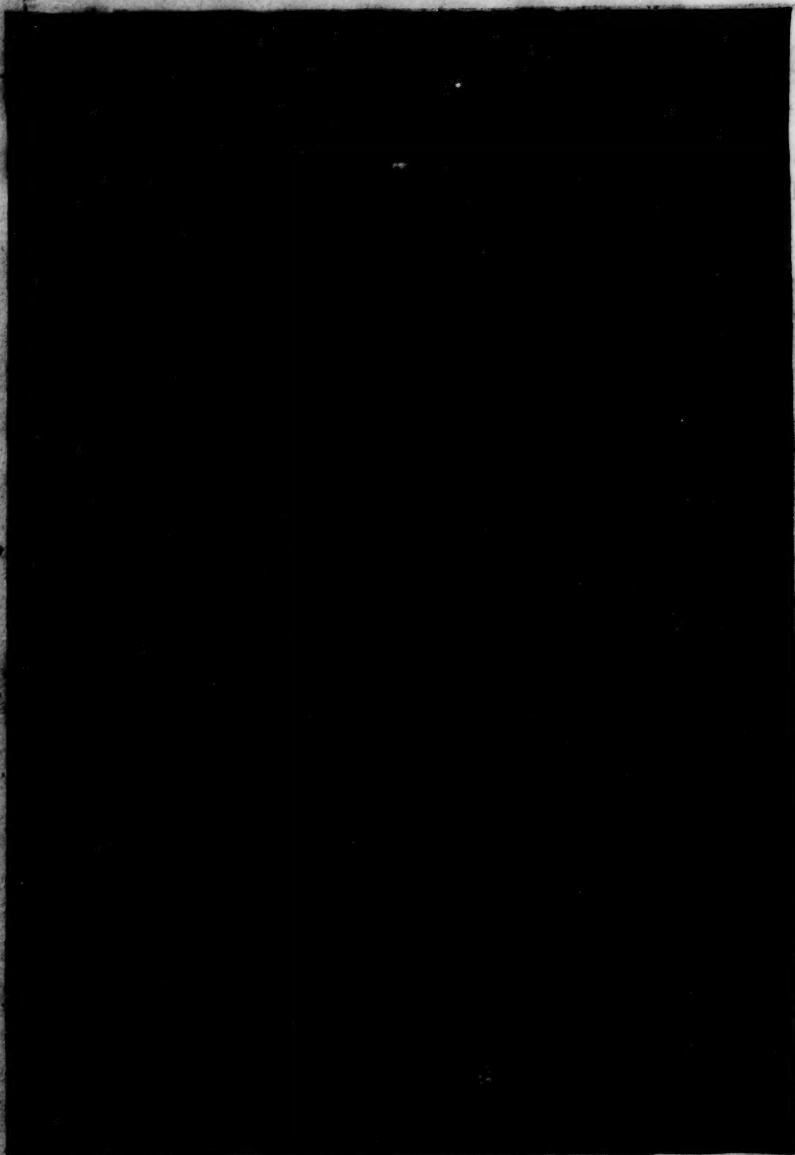
ROMAE

EX OFFICINA PACIS, PH. CUGGANI

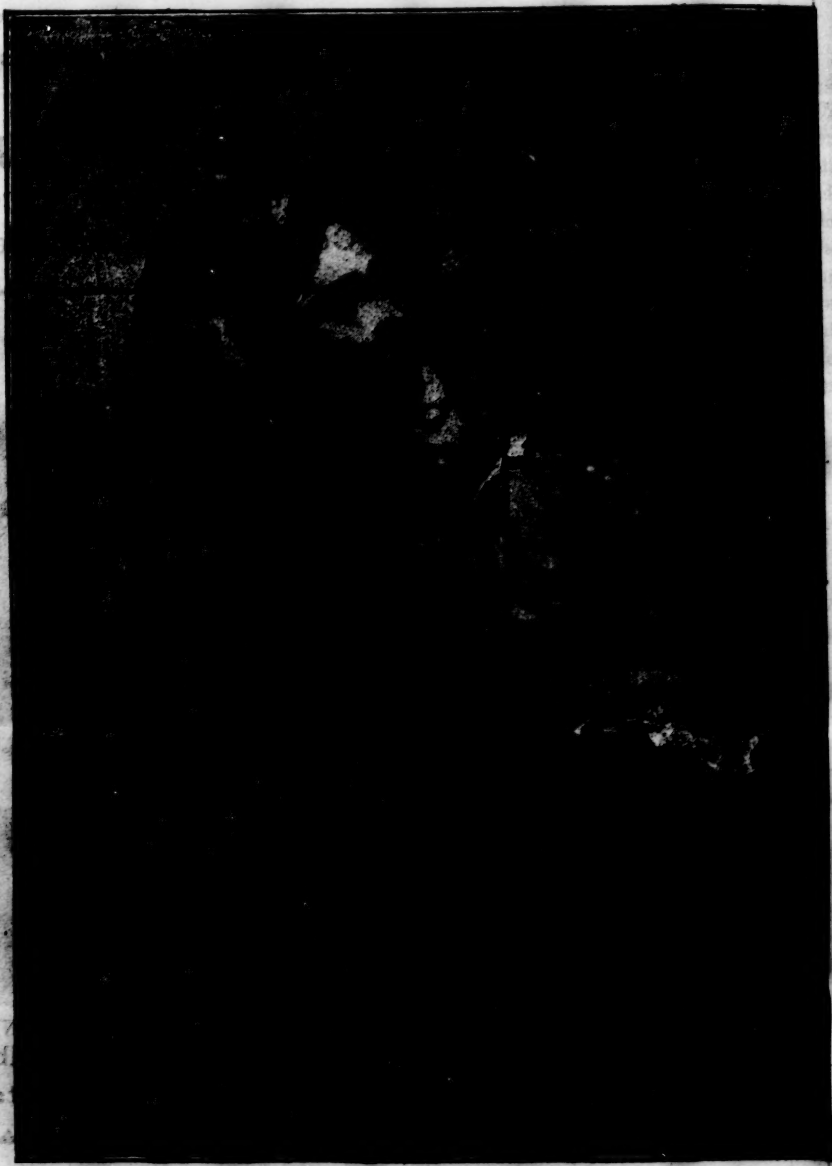
35, Via della Pace

M CMII

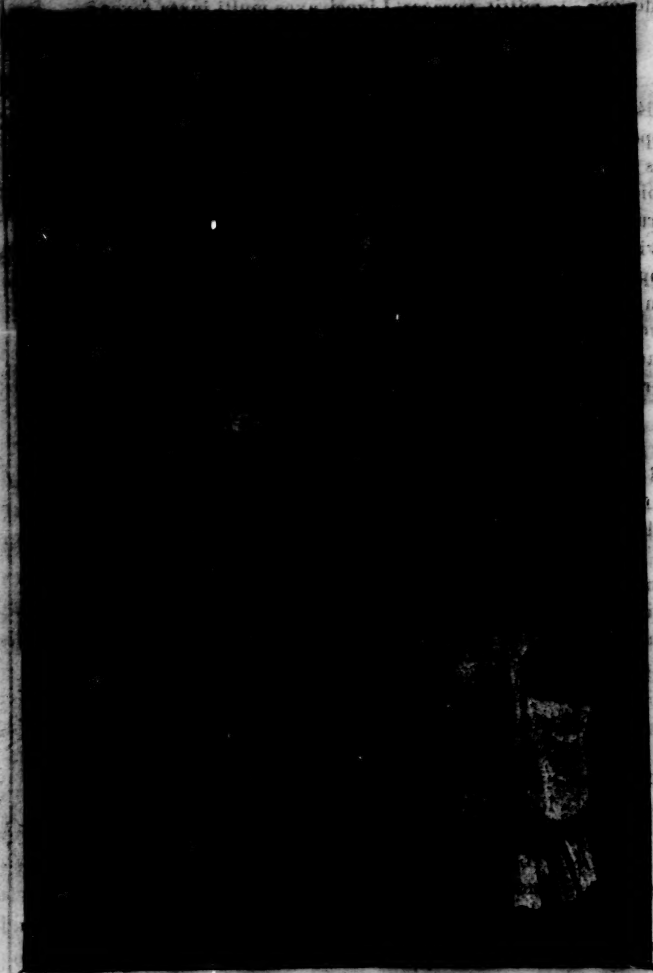
SOCIUS COMMENTARII "VOX URBIS", PRAEMIA CONSTITUTA IN AN. MCMII

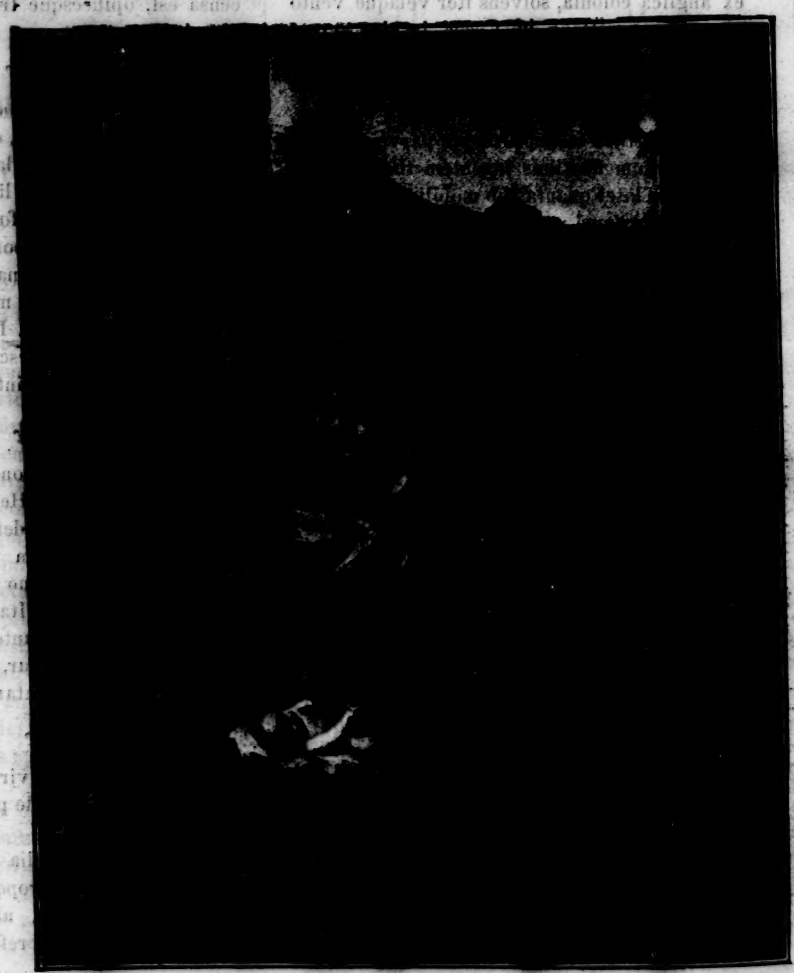
«Palas Minerva». — ALEXANDRI PHILIPPI (v. Botticelli) tabulam hanc «photocromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis sociis dono largitur in an. MCMII (Cfr. huius Commentarii operculum pag. 2).

«Madonnina» RUPERTI FERRUZZI tabula, quam «photocromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis sociis dono largitur in an. MCMII. (Cfr. huius Commentarii operculum pag. 2).

«Maria Puerum Iesum adorans» — PHILIPPI LIPPI tabulam hanc «photocromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis sociis dono largitur in an. MCMII. (Cfr. huius commentarii operculum pag. 2).

«Maria Virgo Infantulum suum adorans» ANTONII ALLEGRI (vulgo il Correggio) tabulam hanc «photocromice» expresserunt (metr. 0,30 X 0,40) FR. ALINARI, Florentiae, et Vox Urbis sociis dono largitur in an. MCMII. (Cfr. huius commentarii operculum pag. 2).

VOX URBIS

DE LITTERIS ET BONIS ARTIBUS COMMENTARIUS

PRETIUM SUBNOTATIONIS:

In Italia: Lib. 10 — Ubique extra Italiam:
Lib. 15, M. 12, Sch. 12, Doll. 3, Rubl. 6, Flor. 7 1/2.

BIS IN MENSE PRODIT

POSSESSOR ET ADMINISTRATOR:

ARISTIDES LEONORI, eques.
ROMAE — Via Alessandrina, 87.

DE BELLIS FUTURIS.

COMMEMORATA IN SUPERIORE nostri Commentarii numero illustrium inter virorum occasum Ioannis de Bloch mors, praeter spem atque vota immitis, auspicia et praesensiones de futuro bello, deque cruenta eius facie mihi in mentem revocavit. Quod quidem, uti inuimus, non semel adeo immane facinus Ioanni illi, res per partes supputanti, ita est visum, ut iam neminem populum, neminem Caesarum regumque satis audacem crediderit, qui primus facialis hastam in hostium fines propulset; auctorem tamen principem in eo vidimus, qui evulgato de bello atque de pace clarissimo libro, auctoritatem apud Russorum Caesarem tantam nancisceretur, ut ad Haganum coetum edicendum impulerit, quo de pace perpetua firmaretur universum edictum.

*

Atqui merito vir ille cupiebat, humanam fortunam commiserans, horridos belli dies eorumque gesta a nostris saltem litoribus arcere in aeternum: neque illi culpae tribuendum, si forte ea res non cessarit qualem ipse conceperat ac Russorum Caesar voluerat. Res enim ipsa docet, docetque experientia, omnium magistra, quam faciem teterrimam futurum proelium sit habiturum, docet tutissima voce disciplina bellicarum rerum, quae et ballistas et ignitas pulveres conficit in dies novas, potentiores in necem reddens constanti conatu et aemulatione.

Vana sunt enim specimina inanesque species, quae exercitandarum legionum causa florentia nostra per arva, canicularibus plerumque diebus, cives admiramur. Neque per ea mortiferi glandes sibilant invisibiles minas, neque decidentium gemitus exaudiuntur, vel morte pallescent ora vulneratorum, vel per virentes herbas rubescentes funduntur sanguinis rivuli, aut dilaniata plumbo membra conspiciere datur. Praesto contra accedit recens usus, isque plane miseraudus, quem Transvaalianis ex finibus diaria ephemeridesque tradunt. Quae enim in omnium iam morem diffusae gestantur passim a militibus ballistae fistulis ex chalybe subtilissimis munitae, adeo recta via adeoque cita et vehementi glandem emittunt, ut signum attingere quamvis longissime dissitum, et quamvis parvum exacto tramite valeant, neque tan-

tillum aberrant. His iaculis pauci quidem suae artis periti milites ingentem hostium vim a congressu diutissime arcebunt: neque fumus obstat, quo antea tuto indicio ubi iaculantes abderentur facile cognoscebatur: mox invisibili ex oppido, et tamquam ignoto fato, mors erumpit, per campum circumvolitat, non aliter plane, quam cum pharetratus Apollo actus per nubes invisibili curru in Troadis litore castrametantes Argivos iratis telis petat. Quare ab Anglis quoque, agmine distento atque rarefacto quam maxime, ita semper pugnatum est, prouti nunquam ante in Londinensi campo Martio vacantes exercitiis legionarii assueverant.

*

Respiciunt haec omnia bellicum tantum certamen in ipsa pugna: sed alia sunt graviora quidem, neque minus certa, quae rem frumentariam remque pecuniarum spectant, quae hoc bellandi ex ritu exhausta brevi atque consumpta videbimus.

Nam ob decretum vix bellum adeo augebuntur rerum pretia atque excreascent, ut populis brevi cibus sit defuturus. Cum enim sive a divitibus, sive a publicis aerariis ubique per suos fines, aut apud peregrinos frumentariae res ad emptionem exquirantur, illico vicissim qui aut gramina possident, aut pecudes enutriunt, pretia augebunt concordii mente, ut tanta necessitate ipsi ditescant. Supervenient modo angustiae atque obstacula commerciis praesertim per mare commutandis quotidie opposita: unaquaeque enim natio emissis circum loricatis navibus adversae gentis mercatoria navigia brevi diruet atque submerget. Tertio in miserum opus pessime coniurabit agricolarum opificumque desertio, qui ad signa erant omnes, nec quisque iam sulcis laborandis, vel messi colligendae admovebit manus. Rursus vilescent citissime nummi aurei, sive argentei, ob chartaceam pecuniam, quam fuse republicae conficient ad commercia ferenda. Divites interea suos passim thesauros ex argentariis mensis resument, quos illae tamen reddere non valent ob gravem pecuniam civitati mutuata. Germanico populo hoc sumptu brevi computato bellici unius anni ad millies centena millia minimum pretium erit; ceteris Europae populis similia prope impendia erunt. Equis privatus

civis, quae respublica satis opulenta tantam fortunarum iacturam ferat?

*

Quae denique, dum passim duces imperatoresque et tribuni novas struunt machinas ad hostes inopinata mente necandos, Ioannes ille meditatus est, per partes deinde expendit, exposuit singillatim. Ad quid, igitur, si vera sunt, tot armorum totque alendorum militum, omnes terrae gentes alia in aliam instructae, ferimus onus, impar titanicis quoque humeris? Ecce cotidie in divitiarum exitum vectigalium pondera, quae sustinet miserrima plebs, ingravescent?

P. ROSSANI.

DE MEDICIS FEMINIS.

TEMPORIBUS, quae nunc sunt, quum in dies magis magisque percrebrescat opinio, quae (*feminismi* nomine imposito) in omnibus et disciplinis et artibus pares viro mulieres vindicentur, non abs re puto etiam commentario nostro quasdam elucubrationes inserere, quae propositam quaestionem attingant. Ut autem quisque videat me pacato rem aggredi animo velle, id hodie praepono quod maximum feminis deus est, et vindicabile iisdem ius, opportunitatem et idoneitatem mulierum artibus medicinae ac disciplinae, quibus et infirmis adsint, et ipsae curent, et ita faciant, ut quam citissime convalescant. Natus enim a muliere sum, et sorores, et affines, et consanguineas habeo mihi carissimas, et matri meae dulcissimae talis fui, ut nunquam ipsi moeroris causa existerem, atque ita colui, ut quasi Deum alterum ipsam quotidie intuerer; et si quis in studiis adoriendis, persequendis, si quis in proficiendo, in recte faciendo, in virtutibus adipiscendis mihi unquam stimulus, hic non ab hominum iudicio et estimatione, non in gloria apud homines, etsi insignes et celebres, quibuscum saepe versabar, sed unice in oculis matris meae lactantibus, sed unice in verbis eius mihi benedicentibus reponeretur. Propterea quicquid sum, si tamen quid in mediocritate mea sum, totum sanctissimae matri meae debere me fateor, cuius me recordatio quotidie sequitur, tenet, occupat; et libenter in labia redeunt, aptanda memori filio verba Prophetarum: «Adhaereat lingua mea faucibus meis, mater; si non meminero tui, si non proposuero te in conspectu laetitiae meae».

Iamque in primis statuo mitem, natura ipsa duce et inclinante, esse mulieribus animum ab

IN ANNUM MCMLII

VOX URBIS.

Arabicam pustulam oppugnandam inserto tabo ex variolis prima docuit; quo facto miriades puerorum atque hominum hactenus a morte servantur.

Haec qui pacato cogitaverit animo, duo nobis concedet: I. Novum non esse feminis salutari arte imbui; etenim hoc iam ab inde in moribus; II. in medicina saltem feminas cum viris non sine laude de principatu certasse.

Quae supersunt in reliquis, tempore considerabimus opportuno.

G. P.

DE HYEMIS TEMPESTATE

Ne nimium fluxae mortales credite formae;

Dic: Quis non adsunt propria grata bona?

Et brumale riget glaciali frigore tempus;

Atque hyemis pigrae tempora nomen habent.

Non pratum flores, nec frondes poma decorant,

Nunc arium dulcis cantus ubique silet.

Nunc patulas flet nymphea comas et floscula tellus,

Non ludunt faciles Naiadesque lacu.

Iam tundunt Alpes spirantes frigora Cauri,

Albescunt colles, candidus horret ager.

Segnius ipse invectus equis subit aethera, Titan;

E caelo et praecipe aequora tuta petit.

Lympha strepens dudum concrevit, frigore vincta,

Has nunc duratas ungula pulsat equi.

Et puer adstricto glacie aequo ludit in amni,

Clamitat irridens territum ipse pater.

Nunc orbes pueri, nunc horrida corpora fangunt,

Luceo nunc discunt proelia dira virum.

Impiger ast puer hoc nunquam non tempus honorat

Quem allicit arguto docta camena sono.

Pieris nam gaudens Musis ludere versu,

Virgili et Calabri carmina pone subit,

Artibus ingenius pergrandi indulget amore

Aeternum et Numen discit amare puer.

Semperque hi sensus stant alta mente repositi

Molli quos scribit fervida Musa modo:

« Singula ne referam, nil non mortale tenemus

Pectoris exceptis ingenique bonis ».

A. CAVALLI.

TERTULLIANEA

De coronarum usu apud Christianos.

I.

In tanta luce studiorum hisque praesertim diebus, quibus tot eruditi homines quidquid industriae poterat impendi ad Christiani coetus historiam maiori lumine illustrandam contulerunt, non inutile erit heic disciplinae cuiusdam veterum Christianorum propriae praecipuaeque memoriam renovare. Rem dico vulgatam. Quis est enim, vel medioeriter sacris imbutus litteris, qui ignoret veteribus illis Christi fidelibus cum ab omnibus, ceteroquin etiam innocuis, sed aliquam sacrorum ethnicorum communionem involventibus, signis et ornamentis, tum etiam a coronis floribus nexis omnino fuisse abstinendum?

Ac quidem quin in mentem nunc tibi, benigne lector, ea veniant verba, quae de corona faciunt tum Minucius (1) tum Cyprianus (2),

(1) Octav. cap. 88: "His enim (floribus) et sparsis utimur, mollibus ac solutis, et sertis colla complectimur. Sane quod caput non coronamus, ignoret: aurum boni floris naribus ducere non occipitio capillave solemus haurire."

(2) De lapsis: "Ab impio scelleratogue velamine, quo illic velabantur, sacrificantium capita captiva, caput vestrum liberam mansit. Frons cum signo dei pura diaboli coronam ferre non potuit, coronae se domini reservavit."

idque praesertim totum de corona conscriptum Tertulliani opusculum nullus dubito: ex te, quem acri subtilique esse praeditum ingenio mihi facile persuadeo, hoc tantum nunc quaero, utrum operam aliquando dederis, ut bene penitusque causam perspiceres cur christiana disciplina coronis vivis floribus capiti nexis interdixisset, an re tantum acquieveris. Nam mirari sane admodum licet quanta vi quantaque animi permotione Tertullianus ille, coronarum prorsus, paene dicam, eversor (1), in eos invexerit Christi delicatulos milites, qui non posse tantum coronam accipi, verum etiam retineri oportere contendebant. Quam acerrimam animi indignationem, per totum fere effusam libellum, cum hic illic, tum maxime in primis Tertulliani verbis deprehendi posse vix quisquam infitiabitur, qui animum parumper ad ipsum dicendi genus adverterit, adeo astrictum ultraque modum contractum, ut Tertulliano quidem ea congruere videantur verba, quae Cicero ille ad Hegesiae sermonem subtiliter exprimendum adhibuit ita iocans: « Saltat Hegesias incidens particulas (2) ».

Neque falso praedicare videor, ac gratum fortasse lectoribus fecero, si hic prima afferam libelli verba, praesertim cum occasio ex ipsis eluceat, qua motus africanus scriptor librum *De Corona* praecleara reclamatione conscripsit: « Proxime factum est. Liberalitas praestantissimorum imperatorum expungebatur in castris; milites laevanti adibant. Quidam illic magis dei miles ceteris constantior fratribus, qui se duobus agnoscere posse praesumpserant, solus libere capite, coronamento in manu otioso, vulgato illic et lata disciplina Christiano, relucebat. Denique singuli designare, eludere eminentes, incedere cominus. Murmur tribuno deferitur, et persona iam ex ordine decernerat. Statim respondit: — Cur — inquit, — tam diversus habitus? — Negavit ille sibi cum ceteris licere (ad coronam uti). Causa expostulatus: — Christianus sum, — respondit. — O militem gloriosum in Deo! »

Verum ad id ut veniam, de quo nunc maxime agitur, pauca ante omnia de Tertulliani ingenio, moribus, doctrina memoranda sunt, quae ad optime libelli rationem intelligendam eo magis necessaria videntur, quod illud in primis persuasum habeam, communi quodam vinculo Tertulliani scripta eiusque animi indolem inter se adeo contineri, ut qui bene Septimianarum operum rationes velit intelligere, necessario et ipse ad scriptoris vitam ac mores animum intendere debeat. Constat enim in primis, et communis omnium, nemine hactenus refragante, sententia fuit, Tertullianum ex ethnico ad Christi fidem se convertisse (3), ut ipse testari videtur ex. gr. in *Apol.* cap. XVIII: « Haec et nos risimus aliquando. De vestris sumus. Fiunt non nascuntur Christiani »; tum etiam (*De Poenit.*): « Hoc genus hominum, quod et ipsi retro fuimus, caeci, sine domini lumine ». Atqui christianus ille factus, cum non magno sine animi dolore cerneret Christifideles tanta iniquitate ab ethnicis vexari et occidi, ut nec sibi palam se

(1) Cfr. Tert. op. *De Corona*.

(2) *Orat. ad Brut.*, 220.

(3) De rationibus, quibus T. ad christianam religionem adductus fuit luculenter disseruit Le Nourry, *Dissert. in P.S. Pl. Tert. Apologeticum*, Cap. III.

tueri, nec iudicibus eos publice audire liceret, ad ipsorum causam agendam fanatico quodam furore aggressus est, cunctas quidem philosophorum sectas omnesque eorum disciplinas, omnem historiarum ac studiorum varietatem mira quadam mentis capacitate completens.

Sed ea erat austero isti homini ultraque modum rigido insita animi imbecillitas, ut quo severiora essent quae ad vitam moresque pertinerent, eo magis ista adamaret, crederetque tanto magis probata fore deo et consentientia cum Christianorum perfectione; quam ob rem ut aetate progrediebatur, ita in dies pertinacior sibi asperiorque naturam induebat, usque adeo ut, sectatorem et ipsum, nulla abrupta mora, sese Montani illius praeberet, qui, ut cetera taceam, doctrinam apostolorum suppleri novisque praeceptis ecclesiae disciplinam severiorem perfectionemque reddi posse contendit. Atque ex hac in primis multa et animi et morum severitate illa videbatur quaedam animi indignatio effluere, per totum effusa *De Corona* libellum, in quo subducti supercilii homo ille severissimus quemvis damnavit coronarum usum Christianorumque odio quodvis coronarum genus subiecit. Et considera, lector: cum scilicet communis fere omnium sententia sit, *De Corona* librum prima et indubitata errorum Montanisticorum vestigia sibi impressa habere, hinc a vera longissime ratione videor abesse, si dicam sententiam illam ex eo quidem magis magisque fultam videri, quod discrepantem de corona Tertullianum non eum sane placidum, modestum, cedere, cunctum, sed austrum, vehementem, ira adversus oculos sentientes mirabiliter incensum, et fere solent ii, qui modo ad disciplinam aliquam progressi plurimum sibi sapere videntur.

Quibus praemissa, ad singula nunc illaque descendere iuvat.

(Ad proximum numerum).

IOSEPHUS MARCUS

NICOLAI MACHIAVELLI SENTENTIAE

DE OTIO ET DE CORRUPTA CIVITATE.

▲ Plerumque desides maximo sunt perturbatoribus auxilio.

▲ Otio adolescit inventus, perditque moribus omnis sexus, et aetas replentur infirmitate legis licet optimae, consuetudine corruptae.

▲ Insuper ea apud cives potior avaritia, aequa non veras gloriae, sed turpium honorum cupiditas: hinc odia, similitates, contentiones, factionum partes, magno proborum moerore, malorumque civium elatione; prohi enim sua freti innocentia, non patronos, nec vindices, improborum more, sibi quaerunt: adeo ut omni auxilio destituti, in perniciem ruant.

▲ Adde studium et potentatem partium, quas improbi avaritia et ambitione, boni necessitate sequuntur: praeterea perniciosum est, partium auctores inhonesta consilia ac proposita piis verbis obtegere.

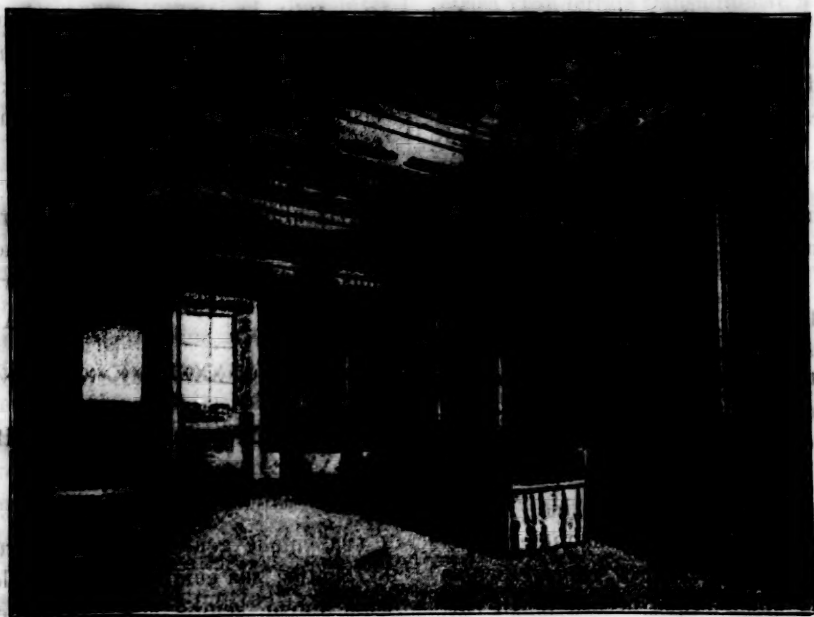
▲ Adde non publicae, sed privatae utilitati indici ordines et leges.

▲ Et bella, et paces, et foedera non communi gloria, verum paucorum placito decerni.

▲ In civitate his a perturbationibus pessumdata id constanti docemur experientia, leges, statuta, civiles ordines, aliaque huiusmodi, semper uno dominantis factionis arbitrio esse constituta pariterque constitui.

▲ Maxime interest se ipsum nocere, cuius animi suaeque sortis vires metiri.

Latine reddidit C. DEMO.

Cenatio Leonis PP. XIII.

lectis, in bibliothecam plerumque prodit (ibi enim singulos nobiliores solet suscipere; si autem plurimi in Aula Regia, sive Ducali), et adnixus magnae mensae, brevi tamen sermone usus, unumquemque alloquitur super patrias cuiusque regiones, super nomen et cognomen rogans, quaerens de domo, benedicens, et, si pueri adsint, his blandiens, memor Illius qui dixit: «Sinite parvulos venire ad me». Aeterna tamen in vultu maiestas, solennia in ore verba, in gestu gravitas, nec moerorem, neque laetitiam serenae facies oculis praeferens. Mirabile dictu est, et vix facile credendum puto quantum in eo sit memoriae, quanta polleat hominum rerumque recordatione, ita ut quos semel viderit, si redierint vel plures post annos, et nomine appellet singulos proprio, et regionis unde venerunt memor sit, ac diligenter inquirat.

Quibus dimissis, in sua redit, quotidiana de more acturus, et studia iterum petiturus, in quae nocte iam alta incumberebat. At quid in illo penetrati creditis esse, quod aut luxum, aut divitiarum oleat ostentationem? Videatis heic imaginem ad fidem expressam: mensa est, cui superimponuntur atramentarium, chartae, calami, rari libri, horologium, et... pyxis optimo pulvere nicotiano referta, quo desertum viribus, defessumque labore cerebrum aspirans interdum excitet.

Assedit itaque Leo scriptoriae mensae, et folia, quae praeterita nocte descripsit, iterum ad limam revocat indeprecabilis, nec versum, nec periodum linquit nisi ad unguem absolvat. Indeque manant illa miracula litterarum encyclicarum, et carminum, quae toto passim orbe laudantur, aut Flaccum, aut Vergilium, aut Ciceronem, aut Sallustium referant, quem postremum Leoni in deliciis prae reliquis aureae aetatis auctoribus tradunt. Sed iam meridiana hora fatiscentem ad prandium invitat, idque non certe opipare splendideque ornatum: sorbitione enim plerumque constat et ovis et butyro. Quid frugi maius? Quibus absolutis, si tempus concesserit, in hortos Vaticanos patebit via; et Pontifex deambulaturus, aut in domo, ut ita dicam, campestri habitaturus, abit, quippe ibi villam partim restauravit, partim a funda-

mentis extruxit, ut vinea, quam plantari iussit, ut rosis, quas *theas* vocant, ut aucupis, pedicisque ad captandas aves, ut denique aperto et puro camporum nemorumque aere frueretur. Brevi tamen; nam Vaticanum palatium senem in custodiam sibi traditum expostulare non desinit!

SENIOR.

DE ROLANDI EXITIO

AD VALLEM RUBETI

ROLANDI fabula non modo litteras et artes aevi illius, quod medium dicimus, late occupavit; verum etiam recentiores aetates; atque apud omnes populos in deliciis fuit. Modo autem, refflorentibus apud eruditos homines de historia et antiquitate studiis, auctae pariter et circa Rolandum inquisitiones, ita ut et vita viri omnis investigari per partes coepta sit, et ipsa loca, quae, uti ferebat traditio, gesta ab eo videre, recognoscantur. Itaque de cantunculis eius nomine exaratis alias placuit in nostro Commentario nonnulla adnotare (1); hodie novissima iuvat recolere, quae recens de valle Rubeti, iuxta quam dicitur Rolandus morti occurrere, sapientes sunt persequenti.

Anno DCCLXXVIII, idibus Augusti, extremum agmen exercitus, quem Carolus Magnus imperator ex Iberia reducebat, a Vasconibus monticulis inopinato circumventum plane deletum est. Cognita clade rediit extemplo rex cum exercitu; at cum pervenisset in campum nullos iam aggressores invenit; cum autem per oppositos imperii fines Saxones tumultuarent ad hos coercendos inultus discessit. Narrant haec regales annales atque Caroli vita ab Einhardo conscripta, haec scriptores omnes exceperunt, sed Arabes contraria prorsus tradunt. Ibn-al-Athir auctor est, qui XIII ineunte saeculo scripsit, a Turcis Caesarangustensibus Gallos, iam extra Arabum fines egressos, fuisse fusos.

Forsan ex utraque traditione comperimus Mahumetanum incitasse Vascones ad pugnam, cumque iis simul in abeuntes incidisse.

Quidquid fuit, indubium manet luctum regis maximum exstitisse, miramque cladis huius me-

moriam non apud Gallos tantum, quos tetigerat, sed etiam apud reliquos Europae populos tandiu servatam quamdiu Rolandi Britonum comitis, qui in ea cecidit, clarum nomen insonuit. Quae tamen insolita videri posse nemini existimo, qui consideraverit quam late tunc temporis epica carmina in Galliis florent. Huius namque poeseos in dominium Rolandi quoque gesta cessarunt, atque antiquissima poemata sub titulo *Chanson de geste* argumentum inde sumpsere, quorum quod novissime conditum est ipsis herois nomine insigne *Chanson de Roland* anno MLXXX exaratum tradunt. Carmen cecinerunt ubique sua quisque lingua Europae populi, Iberi, Itali, Angli, Germani, ipsique Dani, Scandinavi, Thulenses.

Attamen ad illud tam late vulgandum, praeter ipsum versuum argumentum, bellicum quidem maximeque christianum, contulit etiam loci situs, qui cladem illam Rolandi vidit. Illius enim per vias mille fere annos peregrinantes omnes pertransiere, qui Gallaeeciae fines petebant, atque S. Iacobi sepulcrum totius Iberiae palladium. Tunc conditum ibi hospitium est ad eos excipiendos, proximum quidem veteri sacello ipsius Caroli iussu constituto, ut suorum militum Manibus piaculo esset. Custodiebantur quidem in sacello insignes cladis illius memoriae Rolandi arma, gladiumque celeberrimum classicumque, quo ut regem ad auxilium revocaret, cecinerat. Erat quoque proxima et rupes per ictum gladii potentissimi hians, quam comes, ne in hostium manus proprium ferrum incideret, ut illud frangeret, moriturus percussit, et fons purus, cuius aquis postrema vice sitim extinxerat.

Atqui Rolandi comitis atque Oliverii, socii eius fidelissimi, arma hodie quoque a sodalibus Augustinianis, qui sacellum colunt visitantibus ostenduntur, sericaque Tarpinii Episcopi calceamenta, quae una cum iis pari fide asservantur. Viatorem credere reliquiis nec iubent quidem nec suadent Iberi; sit itaque et vobis, lectores, aequa dubitandi libertas. Accedit proxime ipsa in planitie, per quam ab hospitio ad Burguete oppidum fit iter, aliud sacellum in praesens

Leo PP. XIII in hortis Vaticanis ambulans.

(1) Cfr. an. IV n. XIII.

rum fortuna, Oceanum transeat et alias inter gentes in dies floreat.

Itaque ut earum, quae venum eunt, rerum cognitio quam longissime diffundatur, mercatorii adhibentur indices, qui lectores alliciant mercaturos. At ecquid hoc singulare, quum idem et ceteris gentibus mos sit eadem consuetudo? Res quidem neque singularis neque mira, sed modus illorum indicum et copia miranda prorsus et fere incredibilis. Agedum, lector, et mecum urbem quamlibet Americanam accedas, ubi tuis ipsius oculis indices inspicias.

Quum ne extremi quidem urbis vici, nec camini fumigantes in aspectum cadant, magnas tabulas ferreis viis videmus appositae, ac venalium rerum litteris inscriptae. Itaque viae ferreae vectores in urbem profecturi iam fiunt certiores, ubi et quanti, quae desiderant commode queant mercari. Suburbanos deinde vicos ingressi domicilia praeterimus tuguriis similia ac ruinae dedita. Muris vero et fenestris praeter opinionem varii et discolores affixi sunt indices, qui accolae de rebus venaliciis edoceant. Pergamus. Inter densa domorum dumeta apricae iacent areae, vacuae quidem et steriles, Americanis tamen nequaquam inutiles. Quippe ab areae fronte, quae ad viam vergit, tabulae asurgunt venalicia praeconio suo praedicantes. Quae quamvis amoenitati minus convenient oculosque taedio nonnunquam afficiant, negotiatoribus tamen aurifodinae fiunt. Porro quum domus aliquae hic illic vicinas magnitudine longe antecedant, aedificiorum partes, quae excelsae superant, immanibus rerum venalium signis depictae sunt atque indutae, oculis vagis iam procul adspectabiles. Ad viam reversi currus conspicimus, qui casae in modum tecti, lac et carnem aliaque esculenta culinis afferunt. Quid? Illis, qui currum tegunt, tabellis mercatorii impacti sunt indices, eoque in quadrvia delati et in angiportus.

At ambulando defessi, quiescendi causa electrico insiliamus vehiculo. Sedemus iam et suspicimus, sed oculis vix fidem praestamus; enitent enim in summo vehiculo multicolores rerum venalium litterae, ea ratione oculis civium omnium et advenarum subiectae. Tum vero quum vix vehiculo eximus, procerus nobis obvenit vir, qui rubris et albis caeruleisque bracciis indutus atque turrato petaso munitus, quadratam prae se fert cistam mercatoris signis oblitam. Publicas ille et refertas transit vias, facitque, ut omnes in ipsum coniciant oculos. Nec satis. Suaves ad aures perveniunt soni: concurrunt pueri; commovent se viatores et rhedae; musica deinde cohors adventat tenetque omnium oculos in se conversos; sequitur denique—herele!—currus, ex quo conspicua rerum venalium eminent signa.

Spectatum admissi rium teneatis amici?

Haec de indicibus; nunc pauca de indicum forma. Soli raro palam sunt collocati indices, sed imaginibus plerumque et picturis stipati. Quae imagines, quum ex effrenata imaginandi vi saepius deveniant, monstruose effectae facilius captant spectatores. Exemplum adduco. Paucis ante mensibus mercatorias animadverti tabulas, quae, urbis viis appositae, caelum stellis radians referebant. Emicabat vero stella Mars, quae scintillis circumdata primum nuntium ele-

trica vi in terram trans mittebat. Nuntius autem erat huiusmodi. « Ad mercatorem N.N... — Cura quaesumus, ut illa, quae venundas, indusia primo quoque tempore huc afferantur, quum ea nos prorsus deficiant ».

Haec satis ostendunt mercatorum Americanis innatum esse ingenium: inde, quum patria omnium rerum abundantia affluat, magnas illi divitias comparant fiuntque, quoniam avaritiam aspernantur, liberales largiores. Valet...

Chicagiae.

H. DOSWALD.

IN PROSPECTU VITA PAR SAECULO.

NONNE hoc, ineunte anno, gratum cuique nuntium?

Titulo igitur elucubrationis huius iam lectorum animum mihi devinci, et, quoniam in prono ac declivi res est, singulos hortor ut in adipiscendum hoc unum alacriter contendant, collatisque viribus faciant pro omnibus, quod pro sua quisque re non modo faceret, sed vel fecisse voluisset.

Semina vitae habemus in nobis, quibuscum semina mortis assidue bellum gerant, et quoties aspiramus, quoties respiramus, edimus, bibimus, quoties imus, moramur, seu vigilemus, seu dormiamus, totidem nostrorum damna sunt temporum. Ergone omne feret punctum, qui vitae semina augebit, semina mortis vel destruat, vel auferat, vel expellat, vel saltem diminuat? An satis erit haec lugubria quovis modo seu contere, seu dimittere, sive arcere, ut vitae seminibus et vis et honor haereat, quae debent in ipsis manere?

Quaerentes vitam diuturnam prisci illi viri, quos « Cascos » libenter ipse cum Ennio appellarim, plura quaesiere modo inutilia, modo falsa, inania saepe, at non semper tamen, quibus vel minus aegra senectus, vel robustior fieret aetas, vel morbi dimoverentur, morbi, inquam, illi pallentes, quos poetae posuere, quasi excubias, saevi ante ostia Ditis. Hinc ille vere sapiens qui curis careret, quas ambitio mala, ceteraeque cupiditates inducunt, quotidianas, ut ita dicam, limas, quibus vita nostra attenuatur; hinc ille vere sapiens, qui inventutem suam quasi senex consilio regeret, senectutem Catoniano labore exerceret; qui, parce utens cibo vinoque, negaret gulae quae quantitate nocerent, concederet ea tantum quae necessitas postulare. Nec defuere inter eruditos, qui dicerent corruptionem, unde mors, gigni a corruptis, nam venena mortis aëre, aquis, esu, respiratione, potu cibo trahebantur, denique contactu; atque inde illa pestium divisio in epidemiam et contagium; illam ex aqua, ex cibo, ex aëre, prouti febrium pestilentialium cohors; hoc ex actu et contactu prouti in peste, quam bubonicam vocant, atque in pluribus, quae sanie taboque tum ingeruntur, tum, ingesta semel, amplificantur.

Cum itaque homines undequaque premerentur hisce mortiferis, excogitare pulchrum fuit, unum et singulare (ita dixere) alexipharmacum quo mors arceretur; morbi saltem, ne frequentiores essent. Duplex hinc via; nam plerique

adverterunt animum, ex alchimia aevi medii praesertim, ad illum componendum lapidem, qui « lapis philosophalis » celebrabatur, cui erat ea virtus, ut, qui ferret, omnia nosceret; cognoscenti autem et praenoscenti omnia facillimum esset quaecumque adversa aut valide repellere, aut opportune callideque vitare. Plerique contra in alexipharmacum inveniendum connixi sunt; et enique notae sunt laudes, et quae mira decantabantur de *Theriaca* illa Aegyptia, aut Orientali, qua morbi sanarentur omnes, tum de liquore diuturnae vitae, tum... Ecquid rides, candide lector? Qui ridemus de priscis, non ridemus recentiores, quos fama, credulitas opibus ditant egregiis. Quid, quaeso, fuit liquor ille *Le-Roi*, nisi mirabile inventum, quo nunquam et nusquam homines morerentur? Et quid egregium illud *Pagliano*, cuius aeternitati Florentiae ipsa in urbe monumentum est consecratum? *Dulcamara* quid ultra? Mutamus nomen; sed fabula eadem semper est.

Hinc mortis terror ingruentis, ingruentium hinc metus morborum, et prae oculis dolorum series, et series propemodum infinita gementium; inde spes emergendi tot ex malis modo experientia monente, modo scientia duce, modo — cur negem? — casu aliquo rem idoneam offerente; qua spe fit improbus assiduusque labor, quem saeculo saeculum, medicus medicis tradit ab Hippocrate illo ad nos.

(Ad proximum numerum).

H. DE VECCHI PIERALICE.

ANNALES

Transvaalana pax a Batavis incassum procurata — Columbiana proelia — Regalia itinera — Serborum regis falso vulgata abdicatio.

OPTIMUM prorsus, quamvis adverso fato inane, Batavi administri, qui cum exteris nationibus negotia pertractat, consilium fuit susceptum de pace Anglos inter Boerosque, suo interposito officio, fovenda, et, si Deus dedisset, tandem aliquando sancienda. Qui quidem arbitratus est se posse utiliter suam mediationem ultro Anglis offerre, proposuitque ut legatis Boeris tuta via daretur ad patriam suam repetendam, ibique concordatis cum suis imperatoribus conditionibus pacis, inde in Europam iusto mandato remearent. Angli contra obiecerunt nil iam inesse auctoritatis in legatis illis, qui in Batavia morantur, ideoque agendam rem directe tantum cum ipsis Stejin atque Schalburger ducibus in Africa bellantibus, quibus est data potestas plenumque arbitrium, si forte vellent, de pace agitare negotia, ad ipsum Kitchener Anglorum imperatorem legatos mittere, qui ea cum Londinensibus administris communicet. Res itaque eadem semper manent bellumque idem semper producitur varia partium fortuna.

Pari constantia pariterque inutili sanguinis effusione Columbiana atque Venezuelana seditio perdurat. Quamquam navali pugna Panama circa litus pugnatum est, absque certo exitu

incultum Divino Flamini sacrum, cuius sub solo
vetus traditio docet esse finem recondita mili-
taria, qui armata manu ea die occubuerunt.

Simpler quidem sacelli exstructio, eaque sane
quae saeculo octavo saeculo tribuntur, at re-
centiores eam esse probabilior tradit opinio,
conditaque primum saeculo XII ut peregrin-
antibus foret sepulcrum. Sed si quae pie
videntur monachi et incolae parum vera esse
quis credat, recogitet oportet quot millibus pe-
grinantium illis respondere opus fuerit, loca
itaque pugnare curiose sciscitantium atque
inquirentium. Inde orta paulatim ignota histo-
ria, quae mixtae veris fabulosae
narrationis est.

Ceterum pleraque de proelio illo celeberrimo
ipsi locustales antiquitus ignorabant, docuit
eos primum Rodericus Tolosanum, qui Iberiae
historiam saeculo XIII conscripsit. Serius tam-
quam Rodericus victoriam placuit proelium con-
scribere saeculo XVIII inchoato, cum mo-
dicae penna est, et quae insculpta inscriptio
in marmore Iberorum civitatem. Hanc Galli
saeculo XVIII DCC XC IV, Iberiae fines trans-
grediuntur, et inchoant.

Carolum autem
in loco constituisse
quae adhuc superant a
Carolo, et quae viam domina-

batur omnem, quam Romani praetores primi
aperuerant, quamque Gallorum copiae, in Ibe-
riam ingredientibus vel discedentes inde, cal-
caverant: eam enim viam Carolus ipse refe-
cerat.

Attamen, etsi falsa nonnulla tradant, mo-
numenta tamen, ut plerumque solent, verius
semper quam poemata loquuntur; in his enim
neque ipse locorum adspectus, neque pugnae
eventus, neque Rolandi mors satis integra fide
tradita perlegitur. Locus enim apertissime pa-
tet etsi montis circumseptus, minimeque, ut
Rolandi carmen mentitur, asperis ingis est val-
latus et praeruptus. Eadem tamen de ipsa
pugna, qua forte montis circumseptus, inde repul-
sione agmine Gallorum, qui gressu armata praepre-
diebantur, in vallibus, Arabes supervenientes
circum eos ad unum usque necarunt. In car-
mine contra Arabes ad quadringenta usque
militum millia in campum descendunt, quos
Galli equites antequam occumbant omnes in-
terficiunt: mox Rolandus ipse vulnerato hostium
duce, telum accipit victorque atque campo po-
tius moritur.

Carolus ad auxilium vocatus, advespera-
scente die adest; at sol, - ita fabulatur cantin-
cula, - immotus stetit in caelo, ut potestatem regi
daret Arabes ad Iberum usque flumen perse-
quendi et eladem a suis acceptam ulciscendi:

XVII. QUERCUS ET ARUNDO.

Affata est humilem cannam sic ardua quercus:

- « Quam natura tibi dura nocera fuit!
Vis ubi te levior tetigit pede regillus, etia
Ac velut tamen pondere pressa, gemis.

Si placidam zephyrus faciem demulcet aquarum,
Invenias subito flectile, victa, caput.

At quoniam Caucasus rupi frons aequa, et undit
Lignorum solam, fulmineaque rotas.

Mollis aura tui furialis creditur; in me
Hic tamen flectilem tunc tunc agilis.

Sed tunc ei patulo sub tegmine nata fuisset,
Arbutio ingem fere quod Arbutio amo:

Frangere mediis in tempestatibus, umbris
Tecta meis, lactes variolata die.

Te sed terra juvat plerumque palustris et ima,
(Spiras mihi) accipere quae potest Aethra.

Te mitemus! qui dura fuit natura nocera.

Denierat quercus; talia canna refert:

- « Haec tua te pietas commendat, et esse benigno
Arguit ingenio; sed mihi nulla time.

Plector, non frangor; vimborum, dira minantem,
Vis metuenda tibi, non metuenda mihi.

Et tunc inmissis risit, immota, procellas,
At nunciam pugnae fuit adit, nec aper.

Dixit; et a gelida res: Aethra monit Arcto
Monstra ignota prius: flamma turbinis.

Demittit leve collum arbutula; mole sua stat
Arbos; at venti vim geminare suam.

Vim geminant, donec vellant sternantque superbam,
Quae pede tangebat tartara, fronte potum.

XVIII. CONSILIIUM A MURIBUS HABITUM.

Insignis quondam, Rapilardus nomine, ferox,
Ungue potens animal, nec minus ore vorax,

Murinas animas tot in orcum truserat, ut vix
Ampla e gente foret parva relicta manus.

Reliquias generis, sub humo latitare coactas,
Altera custodit pestis: oborta fames.

Nec miseri mures aelurum posse putabant
Sic saevire, nepos ni foret Eumenidum.

Fortis nepos aberat: conscenderat edita tecta,
Sponsam noctiragam qua sibi deligeret.

Ganellonis comitis proditio extrema additio est,
ut populari studio in Rolandum heroem acti-
fieret. Concludendum itaque Rolandi carmen
etsi antiquitus ferme ex ipsa rerum locorumque
integra notitia fuerit confiatum, tamen pro-
gressu temporis ita a poetis fuisse exornatum,
ut vix aliquid e pristina veritate retineat; haec
novissima forma redactum nos quoque accep-
imus, recentioresque vates recinuerunt.

I. ANTONELLI.

EX AMERICIS

De mercatoris Americanorum indicibus.

SUA cuique genti industria operumque dili-
gentia; sua cuique nationi mores et virtus.
Quis autem, ceteris gentibus inspectis, nego-
tiorum Americanorum indolem fuisse et esse merc-
toriam? Ingentes mercatoriae societates, quae
hiscis terris orsa ceteras gentes mirum qua-
tum percellunt et angunt, satis de re praebes-
argumenti. Nihil igitur mirandum, si Ame-
ricani mercaturae lucrique gratia se huc illuc
non tam conferunt, quam nescio qua tem-
porum angustia pressi rapiunt; tempus enim
apud Americanos auro sane carius! Quo fit
negotiatores illi nova proponant, propositaque
aggrediantur, quo mercatura, duce Americano

Quaecum dum celebrat vaga bacchanalia, mures,
Qui superant, tuto clam coire loco.

Tum, quem commendat prudentia rara, decanus
Assurgens, voces has dedit ore gravi:

- « Esse, morā nulla, Rapilardi tinnula collo
Aera aptanda, gradum quies sonet ipse suum.

Aere sonante, cavum repelendum cunctis; unum
Muribus afflictis hoc fore praesidium ».

Assensere omnes seniori; posse nec ulli
Arcteri, affirmant, certius arte necem.

Quis tamen haec nectat crepitacula? « Non - ait unus
Tantum desipui, munus ut illud agam ».

Abiit alter opus, febrem causatus iniquam
Re sic infecta, quisque redire domum.

O quoties nostro pariter conspeximus aethra
Illustres coetus expedisse nihil!

Nec mures aderant, sed gens adoperis cucullis;
Aut chorus a canonum nomine conspicuus.

Consilium quaeris? tibi consilium amici
Mille; rogas factum? facta nec unus habet.

XIX. LUPUS ET VULPES, SIMIO IUDICE.

Implebat resonos lupus olim questibus agros.
Dum sibi (quis credat?) praedia rapta daret.

In ius ille vocat furti de crimine vulpem,
Utpote quam furem publica fama canat.

Simius his iudex; nec res commissa patronis,
Sed causam voluit dicere quisque suam.

Per Themidi non incubuit labor ante, peritis
Iuris et historiae si qua adhibenda fides.

Sublimis solia, sic iudex aure laborat,
Sic cerebro, sudor multus ut ore fluat.

Obiciunt, instant, urgent, responsa refellunt;
Alternā reboans curia voce fremit.

Arbitratur ut technas amborum sentit: « Amici,
Egregie novi vos, neque super, - ait, -

Ambos multabo: nam tu, lupo, non tibi rapta
Poscis; tu, vulpes, raptor es ille tamen ».

Iudicis huc recidit mens: plecti iure scelestos
Posse, tegant quamvis arte doloque scelus.

(Ad proximam numerum).

SELECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

DE SECTAE FONTANII

CONSTANTINI PISONI

CANDELARUM AD SACRA OPIFICIUM EXCELLENS, PRAEMIIS INSIGNE

ab anno MDCCCIII constitutum

Romae in Italia, Corso Vittorio Emanuele 127-129 et Via de' Sediari 1, 2, 3.

Vaticanam Basilicam instruit, quoties de Beatificatione aut Canonizatione sollemne sit.

Clientes frequentissimi sunt in Urbe, in Italia et apud exterarum gentes.

Fama
undique manavit.

Cereas faculas ad noctem conleat, easque ad decem usque ac duodecim horas diuturnas, Ecclesiis ac familiis necessarias, quod parsimoniam cum salubritate et munditie coniungant.

Vires
faculis suppeditat.

OPIFICII PISONI PROSPECTUS
ROMAE, Via Orti Alberti 13-15 (Lungara).

Res per omnem orbem exportatur nullo iubentium impendio

VARIA

Novus de horis monens.

Vindobonae ad Istrum campestrinum rerum expositio nuper fuit. Novum ibi, quot invisebant, horologii mirabantur genus, nam in solo erant per orbem dispositae duodecim florum plantarumque species, quarum unaquaeque hoc proprium naturae sibi habet, quod certa hora eam aperiat, certa concludat. Horarum indicem abdita sub terra machina convertentur; ut vix lex erat ut, indice notante spatium, illud ficeret. Mirabilis huius horologii perfectio, quam excellentia chronometra vix aequarent. Tringita circiter ab hinc annis me quid simile visisse memini in aedibus Bolognietis Vicevanti: quum noctes longa, colloquiis incundissimis, musica, choreisque prodiceretur, positi super abacos per parietes aeneae flores in urceis de hora monebant. Memini etiam apud metentes agricolas me audivisse herbam esse flosculis violaceis refertam, cuius flores hora tertia ante solis occasum pateant, memores - ita enim agricolae illi credunt - Domini in cruce morientis.

Caverna nova in America.

Prope urbem Butte, reipublicae Montanensis principem, aemula spelunca, quae a Mammoth nuncupatur, caverna comperta est, ni forte praestet. Intra decem passuum millia hactenus perscrutata dedit stalattides, et stalagmites mirabili specie, magnitudine, pelluciditate intuendas; flumenque subterraneum habet labens in praecipitatu casu pedum centum, fragore multo et impetu, et aquarum agmine non exiguo. Nonnulla et ibi vestigia rerum reperta sunt, quae homines ibi olim, temporibus, quorum non est recordatio, habitasse testantur.

Salutationis verba diversa apud gentes.

Sinenses ubi obviamerint, pro salutatione utuntur his vocibus: « Comedistisne oryzam? ». Turcae: « Matutinae secundae tibi sint horae! ». Persae autem: « Tui corporis umbra ne minuat! ». Hispani: « Dominus tecum! », sive: « Ad multos annos! ». Batavi, Hollandici: « Quomodo viatis? ». Germanici: « Pax tecum! ». Moschi: « Valeamus? ». Germanici: « Quomodo tui? ». Maiores nostri Latini: « Salve!, Vale!, Ave! » secundum locum et horas. Nos Itali nunc diversis utimur verbis iuxta regiones mediae, superioris, inferioris Italiae.

Membra hominum venalia.

Medicinae pars, quam « chirurgiam » vocant, plura ingeniose molitur, ut ferro, auriscalpo, ebore, ligno, quibus vel abrepta, vel obtrita, vel amissa corpora, insartum aliquo, membra restitueret, hominemque iis redintegraret. Facetus vir summam deducere volens, iuxta quam homo integer in integrum restitueretur, haec, quae sublimius, docuit.

Par brachiorum, articulatas manus habentium, emantur pretio 700 libellarum. Pro utriusque tibiae ac pedibus lib. 700. Nasus ex metallo optime confectus, lib. 500. Dentatae mandibulae lib. 200. Duo oculi optime nitentes, venales habentur lib. 150. Duae auriculae opportuno munus auditivo, lib. 500. Itaque tribus circiter libellarum millibus restaurari homo potest. Quae autem ad pectus, thoracem, et ventrem redintegrandum sunt, nondum venalia fecerunt; nec tamen spes deest fore ut etiam haec aliquando mutentur. O utinam tunc! Quot cerebra, quot viscera, quot corda mutanda!

Iocul.

Stemma foeneratoris.

Foenerator, olim Iro pauperior, ad infames, at quidem ingentes, divitias cum pervenisset, nobilitatis cupidine captus de stemmate eogitabat, quum, in fundos omnes dynastae latrociniis suis irrepens, vetustae domus insignia suo stemmate supplantare meditaretur. Araldicae doctrinae peritum hominem consulit. Hic vero: — Cito factum tibi stemma dabo. — Tum foenerator curiosus: — Quodnam? — Et homo: — Ponam flores aureos et argenteos in campo... alieno.

P. d. v.

LIBRI RECENS DONO ACCEPTI

Hymn by Lord Macaulay an Effort of His Early Childhood (Hitherto Unpublished).... by LIONEL HORTON-SMITH. — Cambridge, Metcalfe and Co. Limited, 1902.

ALFONSO CARD. CAPECELATRO. Il diversario e l'Italia. — Romae edid. Desclée et Lefebvre, 1902.

P. G. ZOCCHI. Cristo nella famiglia. Ragionamenti. — Romae edid. Desclée Lefebvre et Soc., 1902.

M. T. CICERONE. Il sogno di Scipione. Testo e versione per cura del Dott. Silvio Pellini. (Seconda edizione). — Edid. Officina I. B. Peravia et Soc., 1902.

Harmonie Messianique - Rédemption sociale - Question religieuse, philosophique et esthétique - Question sociale - Question internationale par ALBERT JOURNET. — Saint-Raphael, ex off. Victoris Chailan, 1901.

Harmonie Messianique - Rédemption sociale II - Question du Gouvernement par ALBERT JOURNET. — Saint-Raphael, ex off. Victoris Chailan, 1901.

CESARE CESARI. San Bernardino da Siena e San Giacomo della Marca? A proposito di un dipinto di Carlo Crivelli. — Mediolani, ex off. Martinucci, MCML.

